

Sammanhang i text – Språk, stil och skrivregler

Fackspråks föreläsning 3 i kandidatarbetet 2022

1

Dagens föreläsning

...utgår från Chalmers bedömningskriterier av kandidatrapporten

– vad står det i dem? Vad betyder det?

...har byggts upp utifrån vanligt förekommande frågor på
handledningstillfällen

Spontana språkfrågor är
också välkomna

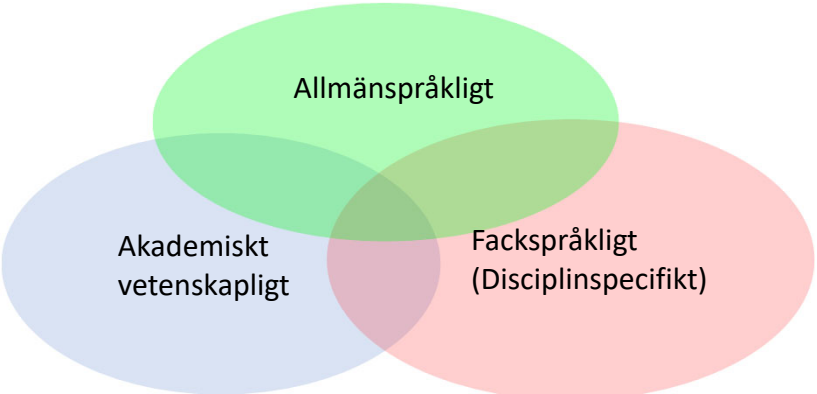
2

På en skala: ett fackspråkligt och allmänspråkligt perspektiv

Ideationella (innehåll)

Nominal ----- Textuella ----- Verbal

Interpersonella
Kontextorienterade

3

Digitala signalprocessorer skiljer sig från vanliga processorer, som är optimerade för att sköta ett operativsystem och sysslor som ordbehandling och lagring och sortering av data i minne. Digitala signalprocessorer är istället optimerade för att utföra en viss sekvens av matematiska beräkningar och är istället snimre på att hämta och spara data i sitt minne [15].

Med hjälp av en Arithmetic Logic Unit (ALU) utför en signalprocessor precis som traditionella processorer matematiska operationer såsom addition, subtraktion, absolutbelopp, samt logiska operation som AND, OR med mera. En separat multiplikationsenhet används för att multiplicera ihop två värden från två olika register och spara i ett annat register. Alternativt så används en MAC-enhet (Multiply-accumulate unit, MAC) för att utföra en multiplikation och addition samtidigt. En skiftare används bland annat för att utföra bitskift, genom att ta emot ett antal bitar och sedan flytta dem fram eller bak till andra värdespositioner. Att bitskifta ett tal n gånger motsvarar multiplikation med 2^n , där n är ett heltal som kan vara både positivt och negativt. En skiftare kan också extrahera ett önskat antal bitar ur ett bitfält.

Digitala signalprocessorer skiljer sig från vanliga processorer, som är optimerade för att sköta ett operativsystem och sysslor som ordbehandling och lagring och sortering av data i minne. Digitala signalprocessorer är istället optimerade för att utföra en viss sekvens av matematiska beräkningar och är istället snimre på att hämta och spara data i sitt minne [15].

Med hjälp av en Arithmetic Logic Unit (ALU) utför en signalprocessor preci som traditionella processorer matematiska operationer såsom addition, subtraktion, absolutbelopp, samt logiska operation som AND, OR med mera. En separa multiplikationsenhet används för att multiplicera ihop två värden från två olika register och spara i ett annat register. Alternativt så används en MAC-enhet (Multiply-accumulate unit, MAC) för att utföra en multiplikation och addition samtidigt. En skiftare används bland annat för att utföra bitskift, genom att ta emot ett antal bitar och sedan flytta dem fram eller bak till andra värdespositioner. Att bitskifta ett tal n gånger motsvarar multiplikation med 2^n , där n är ett heltal som kan vara både positivt och negativt. En skiftare kan också extrahera ett önskat antal bitar ur ett bitfält.

Signalprocessorer använder ofta också AD- och DA-omvandlare för att omvandla signaler mottagna på ingångarna till data, samt omvandla processerad data till analoga signaler som kan skickas via utgångar. Dessa periferenheter utgör en arkitektur hos digitala signalprocessorer som gör att den kan både utföra flera olika matematiska operationer och parallellt sköta mottagandet, omvandlande och presenterandet av signaler vilket drastiskt minskar beräkningstiden [15].

Digitala signalprocessorer skiljer sig från vanliga processorer, som är optimerade för att sköta ett operativsystem och sysslor som ordbehandling och lagring och sortering av data i minne. Digitala signalprocessorer är istället optimerade för att utföra en viss sekvens av matematiska beräkningar och är istället snimre på att hämta och spara data i sitt minne [15].

Med hjälp av en Arithmetic Logic Unit (ALU) utför en signalprocessor precis som traditionella processorer matematiska operationer såsom addition, subtraktion, absolutbelopp, samt logiska operation som AND, OR med mera. En separat multiplikationsenhet används för att multiplicera ihop två värden från två olika register och spara i ett annat register. Alternativt så används en MAC-enhet (Multiply-accumulate unit, MAC) för att utföra en multiplikation och addition samtidigt. En skiftare används bland annat för att utföra bitskift, genom att ta emot ett antal bitar och sedan flytta dem fram eller bak till andra värdespositioner. Att bitskifta ett tal n gånger motsvarar multiplikation med 2^n , där n är ett heltal som kan vara både positivt och negativt. En skiftare kan också extrahera ett önskat antal bitar ur ett bitfält.

Signalprocessorer använder ofta också AD- och DA-omvandlare för att omvandla

Digitala signalprocessorer skiljer sig från vanliga processorer, som är optimerade för att sköta ett operativsystem och sysslor som ordbehandling och lagring och sortering av data i minne. Digitala signalprocessorer är istället optimerade för att utföra en viss sekvens av matematiska beräkningar och är istället snimre på att hämta och spara data i sitt minne [15].

Med hjälp av en Arithmetic Logic Unit (ALU) utför en signalprocessor precis som traditionella processorer matematiska operationer såsom addition, subtraktion, absolutbelopp, samt logiska operation som AND, OR med mera. En separat multiplikationsenhet används för att multiplicera ihop två värden från två olika register och spara i ett annat register. Alternativt så används en MAC-enhet (Multiply-accumulate unit, MAC) för att utföra en multiplikation och addition samtidigt. En skiftare används bland annat för att utföra bitskift, genom att ta emot ett antal bitar och sedan flytta dem fram eller bak till andra värdespositioner. Att bitskifta ett tal n gånger motsvarar multiplikation med 2^n , där n är ett heltal som kan vara både positivt och negativt. En skiftare kan också extrahera ett önskat antal bitar ur ett bitfält.

Signalprocessorer använder ofta också AD- och DA-omvandlare för att omvandla signaler mottagna på ingångarna till data, samt omvandla processerad data till analoga signaler som kan skickas via utgångar. Dessa periferenheter utgör en arkitektur hos digitala signalprocessorer som gör att den kan både utföra flera olika matematiska operationer och parallellt sköta mottagandet, omvandlandet och presenterandet av signaler vilket drastiskt minskar beräkningstiden [15].

2.7 Binära talformat

Alla digitala tal sparas binärt med ettor och nollor. Vilket värde dessa ettor och nollor representerar är dock inte unikt utan beror på hur det binära talet tolkas. De två vanligaste binära talformaten följer nedan.

Flyttal består av två delar, värdesiffror s och exponent e . Tal sparas på formen $x = s \cdot 2^e$ där h är basen. I ett 32-bitars flyttal representeras vanligen värdesiffrorna av 24 bitar och exponenten av 8 bitar [16]. Exponenten gör det möjligt att spara mycket stora och mycket små tal, det vill säga att ett stort dynamiskt område representeras på bara några bitar.

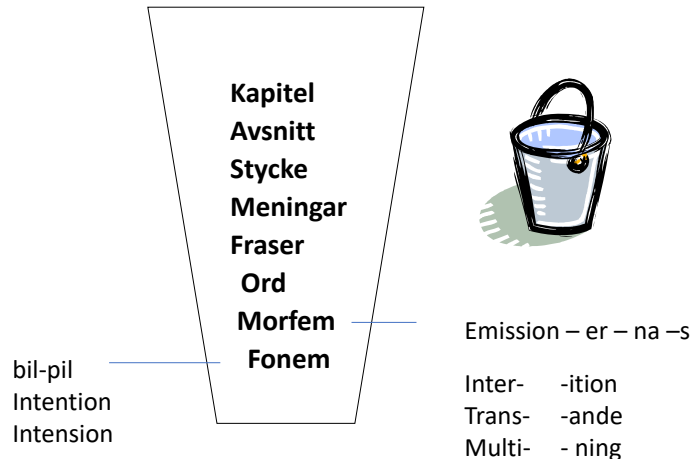
Digitala signalprocessorer skiljer sig från vanliga processorer, som är optimerade för att sköta ett operativsystem och sysslor som ordbehandling och lagring och sortering av data i minne. Digitala signalprocessorer är istället optimerade för att utföra en viss sekvens av matematiska beräkningar och är istället snimre på att hämta och spara data i sitt minne [15].

Med hjälp av en Arithmetic Logic Unit (ALU) utför en signalprocessor precis som traditionella processorer matematiska operationer såsom addition, subtraktion, absolutbelopp, samt logiska operation som AND, OR med mera. En separat multiplikationsenhet används för att multiplicera ihop två värden från två olika register och spara i ett annat register. Alternativt så används en MAC-enhet (Multiply-accumulate unit, MAC) för att utföra en multiplikation och addition samtidigt. En skiftare används bland annat för att utföra bitskift, genom att ta emot ett antal bitar och sedan flytta dem fram eller bak till andra värdespositioner. Att bitskifta ett tal n gånger motsvarar multiplikation med 2^n , där n är ett heltal som kan vara både positivt och negativt. En skiftare kan också extrahera ett önskat antal bitar ur ett bitfält.

Signalprocessorer använder ofta också AD- och DA-omvandlare för att omvandla signaler mottagna på ingångarna till data, samt omvandla processerad data till analoga signaler som kan skickas via utgångar. Dessa periferenheter utgör en arkitektur hos digitala signalprocessorer som gör att den kan både utföra flera olika matematiska operationer och parallellt sköta mottagandet, omvandlandet och presenterandet av signaler vilket drastiskt minskar beräkningstiden [15].

4

Ett sätt att se på språkliga nivåer i texten
"En text består av enheter som består av enheter som..."

5

Vad ska uppnås i texten?

Ur Chalmers bedömningskriterier för kandidatuppsatsen

Helhetsintryck		
	Syfte och struktur	Ämnesbeskrivning
5	Det går att vid en översiktlig första granskning snabbt förstå textens syfte, struktur, innehåll och relevans tack vare en informativ titel, ett informativt sammandrag,	Ämnesbeskrivningen är mycket bra med en resultatanalys som är överskådlig och väl sammankopplad med syfte och slutsats. Relevanta områden täcks in och beskrivs på ett
		Formalia
		Rapportens längd och formalia följer Chalmers centrala anvisningar och är effektivt anpassade till uppgiften. Formaliaspekter i texten

Helhetsintryck

- en tydlig innehållsförteckning,
- en informativ sammanfattning,
- en informativ titel,
- effektiva figurer och tabeller
- samt rubriker som är tydligt knuta till textens tema

Chalmers "HISS-kriterier"

Helhetsintryck
Innehåll och förståelse
Struktur
Språk

6

Vi bläddrar oss igenom...

Helhetsintryck

- **en tydlig innehållsförteckning,**
- en informativ sammanfattning,
- **en informativ titel,**
- effektiva figurer och tabeller
- **samt rubriker som är tydligt knuta till textens tema**

7

7

Informativ titel – några exempel

Utvärdering av inomhusklimatkrav i kontorsbyggnader –
Inneklimatkravens påverkan på termisk komfort och energianvändning

Energieffektiviteten hos konverterade kylanläggningar ombord på fartyg –
En studie om konverteringsalternativ för maritima kylanläggningar

Navigering i farled - Förstudie för uppläggning av metod och genomgång av
databehov för analys av beslutstödsystem för navigering och manövrering av
fartyg i anlöpsfarled

8

Titel: exempel

Utvärdering av **inomhusklimatkrav** i kontorsbyggnader –
Inneklimatkravens påverkan på termisk komfort och energianvändning

Energieffektiviteten hos konverterade **kylanläggningar** ombord på fartyg –
En studie om konverteringsalternativ för maritima kylanläggningar

Navigering i farled - Förstudie för uppläggning av metod och genomgång av
databehov för analys av beslutstödssystem för **navigering och manövrering av
fartyg i anlöpsfarled**

Ämne

9

Titel: exempel

Utvärdering av inomhusklimatkrav i kontorsbyggnader –
Inneklimatkravens påverkan på termisk komfort och energianvändning

Energieffektiviteten hos konverterade kylanläggningar ombord på fartyg –
En **studie om konverteringsalternativ** för maritima kylanläggningar

Navigering i farled – **Förstudie för uppläggning av metod och genomgång av
databehov** för analys av beslutstödssystem för navigering och manövrering av
fartyg i anlöpsfarled

Typ av studie

10

Titel: exempel

Utvärdering av inomhusklimatkrav i kontorsbyggnader –
Inneklimatkravens **påverkan på termisk komfort och energianvändning**

Energieffektiviteten hos konverterade kylanläggningar **ombord på fartyg** –
En studie om konverteringsalternativ för **maritima kylanläggningar**

Navigering i farled - Förstudie för uppläggning av metod och genomgång av
databehov för analys av beslutstödssystem för navigering och manövrering av fartyg i anlöpsfarled

Avgränsning

11

Arbeta fram en titel

formulering av titel

- arbeta bort arbetstiteln
- begränsat retoriskt svängrum
- utförlig = omfattande men ändå koncis
- utnyttja undertitel

Utvärdering av lerkolvprover
Hantering av lerkolvprover
Störningskällor och utvärderingsmetoder

Hur störs lerkolvprover vid hantering och transport?
En studie över potentiella störningskällor samt analys av
möjliga utvärderingsmetoder

Ingenjörer i byggproduktion
Nytexaminerade ingenjörer i byggproduktion
Introduktion av nytexaminerade ingenjörer i byggproduktion

Introduktion av nytexaminerade ingenjörer i byggproduktion
- En kvalitativ studie med fokus på arbetsmotivation,
arbetstillfredsställelse och avgångsbenägenhet

12

12

”en tydlig innehållsförteckning”

Innehållsförteckning = Övergripande disposition för rapportens kapitel

– **IMRaD**

– Genomtänkt huvuddel

– Nivåavandring

Kapitel
Avsnitt
Stycke
Meningar
Fraser
Ord
Morfem
Fonem

IMRaD: ibland, men inte alltid.
IMRaD är beskrivning av funktioner – inte rubriker (i ordning) i rapporten

13

Exempel specifika rubriker:

”Chemical Changes in Ground Water Preceding the Kobe Earthquake”

I	{	Introduction	1. Introduction	
		Theory	2. Description of quake	
		Method	3. Ground water variables, flow rate, radon	
	M	{	Results	4. Results on flow rate and radon
				4.1 Flow rate
R	{		4.1.1. Before quake	
			4.1.2. After quake	
a	{		4.2 Radon content	
			4.2.1. Before quake	
D	{		4.2.2. After quake	
		Analysis	5. Analysis: Comparison with other recent quakes	
		Discussion	5.1 Possible mechanisms of change	
			6. Discussion on fissure widening from regional tectonic stress	
			6.1 Permeability from increased microcracking	

Perelman, Paradis, Barrett (2001) *Technical & Scientific Writing*, The McGraw-Hill Companies

14

”en tydlig innehållsförteckning”

Innehållsförteckning = Övergripande disposition för rapportens kapitel

Kapitel

Avsnitt
Stycke
Meningar
Fraser
Ord
Morfem
Fonem

- **IMRaD**
- **Genomtänkt huvuddel**
- **Nivåvandring**

IMRaD: ibland, men inte alltid.

IMRaD är beskrivning av funktioner – *inte* rubriker (i ordning) i rapporten

15

”Nivåvandring” - att leda läsaren genom fördjupning

2 Strömlinjeformade tillståndprocesser

Såsom påpekades i **inledningen** har tillståndprocessen dubbla roller: (a) att skydda parter som kan påverkas av konstruktion och drift av den föreslagna anläggningen; samt (b) att möjliggöra investeringar som ligger i allmänhetens intresse (IEA, 2007). I **detta kapitel** diskuteras hur olika länder försökt att reformera sina tillståndprocesser samt skapa ett förutsägbart regelverk för att hantera dessa ibland motstridiga utmaningar. **Nedan följer** en översikt av osäkerheter av olika slag som investerare möter.

Kapitel

Avsnitt
Stycke
Meningar
Fraser
Ord
Morfem
Fonem

Källa: Gåhlin m.fl. (2010) Tillståndprocesser för kärnkraft. Internationella lärdomar. Elforsk rapport 10:24 Luleå tekniska universitet, 2010 [redig. i inled. mening]

16

Bra med kapitelintro – du leder läsaren

6 Hållbar utveckling

En viktig aspekt inom byggnationen är hållbar utveckling och miljö. Jordens resurser är finita och samtidigt byggs det allt mer. Det är därför viktigt att tänka på hållbarheten, dels i själva byggprocessen i form av materialval med mera, och dels i byggnadens framtida drift. Nedan följer exempel på en byggnads miljöpåverkan samt resonemang kring detta.

6.1 Exempel på klimatpåverkan från byggnad

17

Bra med kapitelintro – *och* avsnittsintroduktioner

Innehållslig introduktion

6 Hållbar utveckling

En viktig aspekt inom byggnationen är hållbar utveckling och miljö. Jordens resurser är finita och samtidigt byggs det allt mer. Därför är måste hållbarhet finnas med hela vägen, dels i själva byggprocessen i form av materialval med mera, dels i byggnadens framtida drift. Nedan följer exempel på en byggnads miljöpåverkan samt resonemang kring detta.

6.1 Exempel på klimatpåverkan från byggnad

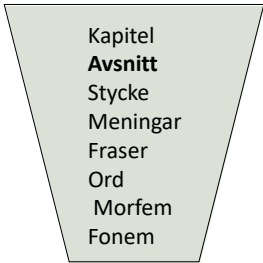
Textbindande del

18

Avsnitt binds samman

Avsnitten bildar kapitel och består av stycken

Från allmänt till specifikt - **avsnittsintroduktion**

Kapitel
Avsnitt
Stycke
Meningar
Fraser
Ord
Morfem
Fonem

19

Exempel avsnitt

3.2 Results

Friction between specimens first induces a moment about the loading hole that can lead to a different stress state at the crack tip.

It also delays the Hertzian indentation energy flow from the loading point to the crack tip. The extent of the delay may depend on the contact surface conditions between the specimen and back-up plate, which would contribute to K/la scatter.

Mayfield Handbook of Technical and Scientific Writing (2001) Forecasting. Example from: Whitman and Ryan, "Heavy-Section Steel Technology Program: Quarterly Progress Report," Oak Ridge National Laboratory.

20

Exempel: avsnitt, förbättrad version

3.2 Results of the BLM Program on Crack Arrest Testing

The results of the BLM Crack Arrest Testing Program show a significant scatter in the KIa values.

Friction effects described in the last section may play an important role in producing this larger scatter. The friction between specimens influences two aspects of their behavior.

First, it induces a moment about the loading hole that can lead to a different stress state at the crack tip. Second, it delays the Hertzian indentation energy flow from the loading point to the crack tip.

The extent of the delay may depend on the contact surface conditions between the specimen and back-up plate, which would contribute to KIa scatter.

Tydligare titel

Övergripande intro

**Stycke
som
binder
samman**

Bindeord

Mayfield Handbook of Technical and Scientific Writing (2001) Forecasting. Example from: Whitman and Ryan, "Heavy-Section Steel Technology Program: Quarterly Progress Report," Oak Ridge National Laboratory.

21

Avsnitt binds samman

Avsnitten bildar kapitel och består av stycken

Rubriker är viktiga

2.3 Miljö
2.3 Miljöaspekter
2.3 Miljöaspekter inomhus
2.3 Inomhusmiljö
2.3 Utredning och hantering av inomhusmiljöproblem
2.3 Utvärdering av åtgärdsmetoder för inomhusmiljöproblem

Kapitel
Avsnitt
Stycke
Meningar
Fraser
Ord
Morfem
Fonem

22

Vi har pratat om **kapitel**, **avsnitt** och **rubriker**

Kapitelintroduktioner och avsnittsintroduktioner:

- Skapar sammanhang
- Utgör en övergång
- Introducerar "det nya" och driver därmed resonemanget framåt
- Påminner läsaren om var vi har varit och vart vi är på väg
- Betonas i bedömningskriterierna för kandidatarbetet
(men – finns konventioner på din institution? Vad gäller?)

23

Vad ska uppnås i texten?

Ur Chalmers bedömningskriterier för kandidatuppsatsen

Struktur

Kapitel och avsnitt

Styckehantering

Referenshantering

Tabeller och figurer

**Chalmers
"HISS-
kriterier"**
Helhetsintryck
Innehåll och
förståelse
Struktur
Språk

Hela rapporten är indelad i tydliga och väl avvägda kapitel, avsnitt och stycken.
Styckehantering är mycket god och följer tanken om en tanke/idé per stycke
och styckena har tydliga kärnmeningar.

24

”ett stycke - en tanke”

” Styckehanteringen är mycket god och följer tanken om en tanke/idé per stycke och styckena har tydliga kärnmeningar”

Kapitel
Avsnitt
Stycke
Meningar
Fraser
Ord
Morfem
Fonem

Principen för styckeindelning:

kärnmeningar

+ ”resten av stycket”

25

Kärnmening och resten av stycket

Nivå 1

Nivå 2

Nivå 3

Kärnmening

Mening som utvecklar,
specificerar, etc.

Mening som utvecklar,
specificerar, etc.

Mening som utvecklar,
specificerar, etc.

26

Kärnmening och resten av stycket

Exempel på kärnmening:

Värdet av alla färdiga produkter som tillverkas under ett år kallas **bruttonationalprodukt** och förkortas BNP

Värdet av alla färdiga produkter som tillverkas under ett år kallas **bruttonationalprodukt** och förkortas BNP. Observera att det gäller alla *färdiga* varor och tjänster; halvfabrikat och råvaror räknas alltså inte. För att undvika dubbelräkning – det vill säga att både räkna värdet av den färdiga produkten och de olika halvfabrikat som ingår i den – gör man i praktiken så att man lägger ihop alla de olika förädlingsvärdena i hela ekonomin

Eklund, K (1995). Vår ekonomi : en introduktion till samhällsekonomin

27

Kärnmening + stödmeningar

Nivå 1

Nivå 2

Värdet av
alla...

Observera att det
gäller alla *färdiga* ...

För att undvika
dubbelräkning ...

28

Ytterligare ett exempel på kärnmening + stödmeningar

Att använda fjärrvärme som spets till frånluftsvärmepumpar innebär dock en del problem för fjärrvärmeleverantören. Dels kommer den installerade fjärrvärmeeffekten inte att motsvaras av såld energi, dels kommer fjärrvärmeleveransen till dessa kunder framför allt att ske under perioder då nätet ändå är hårt belastat. Detta i kombination med att de kombinerade fjärrvärme- och värmepumps-anläggningarna ofta visar sig ha mycket dålig avkylning gör att värmepumpar ofta fungerar sämre i fjärrvärmenät.

29

Ytterligare ett exempel på kärnmening + stödmeningar

Kärnmening

Att använda fjärrvärme som spets till frånluftsvärmepumpar innebär dock en del problem för fjärrvärmeleverantören. Dels kommer den installerade fjärrvärmeeffekten inte att motsvaras av såld energi, dels kommer fjärrvärmeleveransen till dessa kunder framför allt att ske under perioder då nätet ändå är hårt belastat. Detta i kombination med att de kombinerade fjärrvärme- och värmepumps-anläggningarna ofta visar sig ha mycket dålig avkylning gör att värmepumpar ofta fungerar sämre i fjärrvärmenät.

Exempel som förtydligar kärnmeningen

Ytterligare ett exempel som förtydligar det som kärnmeningen hävdar

30

Struktur – hur något är sammansatt

God struktur = sammanhang

31

Två begrepp som rör sammanhang och samband i text är *kohesion* och *koherens*.

Kohesion – avser ord i texten som kopplar samman olika delar av texten. Kohesion kan bland annat skapas av ord som har samma referent, vilket innebär att exempelvis upprepningar, synonymer och pronomen kan bidra till textens kohesion.

Kohesion "ytliga" samband i texten, textbindning.

Koherens – avser den ordning i vilken saker tas upp i texten. Det har alltså med uppbyggnaden av textens innehåll att göra. En text som är koherent presenterar information i en logisk ordning och hoppar inte från ett ämne till ett annat.

Koherens mer "djupliggande" samband, det tolkade sammanhanget

32

Textbindning – sammanhang i text, t.ex. genom ”sammanhangssignaler”

Sammanhangssignaler – *även, men, följaktligen, eftersom, nämligen, dock, exempelvis, sammantaget, i gengäld, avslutningsvis, emellertid, i synnerhet, tillika, vidare, därefter, å andra sidan, härav följer, osv.*

33

Följaktligen visar för bron i fråga att den evaluering som genomförts att bär-förmågan med avseende på böjmoment är tillräcklig för boggilasten 210 kN. Bärförmågan med avseende på tvärkraft och vridmoment är **däremot** något otillräcklig med befintlig tvärkraftsarmering. Detta gäller **även** vid jämförelse med probabilistiskt framtagna lasteffekter, vilka är 9 % lägre än de som bestämts deterministiskt enligt Vägverket (2010). En utvärdering helt och hållet enligt BBK 94 ger **visserligen** erforderlig säkerhet, men övriga metoder (EC 2-1 och modifierad tryckfältsteori) ger för låg bärförmåga. En analys med finit elementmetod (FEM) tyder **dock** på att bron skulle klara det kritiska lastfallet med avseende på tvärkraft och vridmoment, **men** olinjära FE-analyser av skjuvbrott behöver studeras ytterligare innan resultaten går att tillämpa fullt ut.

Kapitel
Avsnitt
Stycke
Meningar
Fraser
Ord
Morfem
Fonem

Exempel ur: Carlsson, F., Enochsson, O., Ellgren, L. (2004) *Evaluering av bärförmåga hos broar med hjälp av förfinade analysmetoder*. Institutionen för konstruktion och mekanik CHALMERS TEKNISKA HÖGSKOLEN, LTU, LTH. Rapport 04:3

34

Mer om logisk ordning och samband: *tema-rema* i korthet

- **Tema** – det meningen handlar om. Utgångspunkt. Temat placeras ofta först i meningen.
- **Rema** – det vi går vidare till. Det nya, det som mottagaren inte kände till.

35

Tema-rema och läsbarhet (I)

Rema före **tema**

En av komponenterna i Alvedon är vattenfritt natriumkarbonat. Kolsyreutveckling och upplösning av tabletten är effekter av denna komponent.

Tema före rema

En av komponenterna i Alvedon är vattenfritt natriumkarbonat. Komponenten bidrar till kolsyreutveckling och upplösning av tabletten.

36

Tema-remap och läsbarhet (II)

Rema **före** tema:

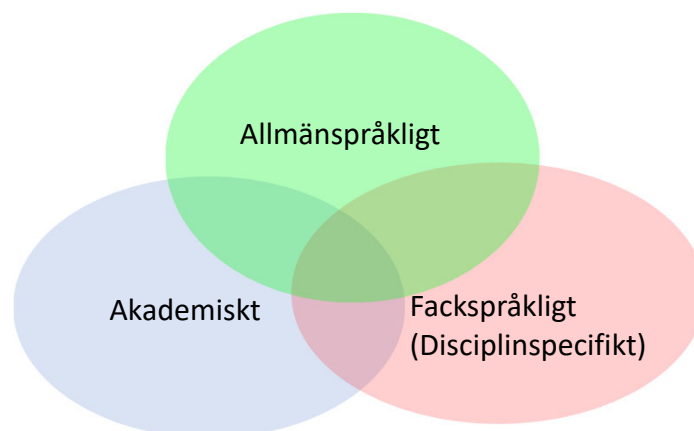
Eliminera spill, involvera alla och kontinuerliga förbättringar är de tre grundstenarna i begreppet lean.

Tema före rema

Begreppet 'lean' bygger på tre huvudprinciper: eliminering av resursslöseri, kontinuerligt förbättringsarbete och medarbetares delaktighet.

37

Olika aspekter i text

38

Vad ska uppnås i texten?

Ur Chalmers bedömningskriterier för kandidatuppsatsen

Språk och stil

Meningsbyggnad Ordval och begrepp Textens stil

Meningsbyggnaden är korrekt, formell och effektiv (inga ofullständiga meningar). Endast få meningar med alltför komplex informationsstruktur (svårlästa meningar).

Rapporten präglas av korrekt **ordval** samt av att begrepp är väl anpassade till texttypen och används på ett konsekvent sätt

Stilnivån är jämn och växlar inte mellan formell och informell stil.

Rapporten präglas av god medvetenhet om gällande stilkra.

**Chalmers
"HIS-
kriterier"**
Helhetsintryck
Innehåll och
förståelse
Struktur
Språk

39

Meningar

Kapitel
Avsnitt
Stycke
Meningar
Fraser
Ord
Morfem
Fonem

Ofullständiga meningar – en *stilistisk* avvägning

Kommatering – en huvudregel

Symmetri

40

Meningar

Kapitel
Avsnitt
Stycke
Meningar
Fraser
Ord
Morfem
Fonem

Ofullständiga meningar – en *stilistisk* avvägning

EU-projekten på högskolan gäller i första hand mastersprogrammen. Så även på Chalmers.

Nästa ämne var Bologna-anpassning av civilingenjörsprogrammen. Ett lika kostsamt som obegripligt projekt.

Geraniol har en mild, söt ros-citrusdoft med inslag av frukt och trä. Den komponent i diskmedlet som ger doften.

41

Exempel:

-fullständiga meningar - vad är tydligast?

Flera av koncernens företag är miljöcertifierade, och det har visat sig ge goda effekter.

Flera av koncernens företag är miljöcertifierade, vilket har visat sig ge goda effekter.

Flera av koncernens företag är miljöcertifierade. Det har visat sig ge goda effekter.

Flera av koncernens företag är miljöcertifierade; det har visat sig ge goda effekter.

Flera av koncernens företag är miljöcertifierade, det har visat sig ge goda effekter.

42

Kommatering: Betydelseskiljande komma:

En mindre, fräsch restaurang

En mindre fräsch restaurang

Vi kan härmed anmäla en frivillig kapten

Vi kan härmed anmäla en frivillig, kapten

Han kände igen en av kvinnorna som steg in i rummet, och hälsade

Han kände igen en av kvinnorna som steg in i rummet och hälsade

Slutligen...

- Hänges ej, benådad.
- Hänges, ej benådad.

Språkrådet Sv. Skrivregler Fjärde upplagan, 2017

43

Innan vi går vidare till ord och begrepp: en fråga om tempus –
vilket tempus ska man ha?

	Inledning	Metod	Resultat	Diskussion	Slutsats
Presens					
Preteritum					

(dåtid)

44

Innan vi går vidare till ord och begrepp: en fråga om tempus –
vilket tempus ska man ha?

	Inledning	Metod	Resultat	Diskussion	Slutsats
Presens	Hög	Låg	Varierar	Hög	hög
Preteritum	Låg	Hög	Varierar	Låg	låg
Passiv	Låg	Hög	Låg	Hög	varierar
Aktiv	Hög	Låg	Hög	Låg	varierar

45

exempel på verb i passiv form i metoddelen

Det fällida **löstes** i saltsyra..
 Medelvärdet för båda testerna **analyserades** med X-analys för att fastställa...
 Informanterna **instruerades** att endast markera vilka...
 Koksalt **användes** för att..
 Kaliumkromatlösning **bestämde** spektrofotometriskt vid 372 nm...
 Datainsamling och analys **utfördes** med hjälp av...
 Experimentet **genomfördes** med hjälp av...
 Skriptet **kodades** av B för att motverka en subjektiv bedömning av utföraren.
 Intervjuerna **genomfördes** i samband med...
 Prover av X, Y och Z **samlades in**
 Experimentet **upprepades** med intensifiering av de svaga signalerna/det svaga bullret.
 Det totala antalet av 256 prov **togs** från 52 borrhål.

Modifierade ex fr. Kungl. Vetenskapsakademiens handlingar, Högskolekemi Molär absorptivitet, Karolinska institutets frösbank med metatext

46

meningar och ord

Och får man börja en mening med *och*?

Ja. Om meningen innebär ett tillägg till informationen i den föregående meningen, eller meningarna

Men får man börja en mening med *men*, då?

Ja. Om en mening står i motsättning till hela den föregående meningen.

Obs! Både 'men' och 'och' bör ransoneras (stil).

Kapitel
Avsnitt
Stycke
Meningar
Fraser
Ord
Morfem
Fonem

47

Mer om ord: "Får man skriva man?"

I England har man tillgång till fri tandvård

Nu har man bestämt att det ska bli slut på snusandet

Hur man i det gamla Egypten kunde bygga pyramider kan man i än i dag inte förstå

Om man skulle ta och gå och lägga sig

Man kan ju tycka det

Man uppskattar att koldioxid står för minst hälften av bidraget till växthuseffekten (Naturvårdsverket 2015).

Bättre: Enligt en undersökning står koldioxiden för minst hälften av bidraget till växthuseffekten (Naturvårdsverket 2015).

Koldioxiden står för minst hälften av bidraget till växthuseffekten (Naturvårdsverket 2015).

Enligt Naturvårdsverket (2015) står koldioxiden för minst hälften av bidraget till växthuseffekten.

(Andersson, 2000 och Språkrådet, 2007)

48

Ord, termer och begrepp

*”Rapporten präglas av korrekt **ordval** samt av att begrepp är väl anpassade till texttypen och används på ett konsekvent sätt”*

Kapitel
Avsnitt
Stycke
Meningar
Fraser
Ord
Morfem
Fonem

Sär- och sammanskrivningar – engelska och svenska
fackspråk och allmänspråk

Fackspråk och begrepp – vad kan läsaren antas veta?
klarhet utan övertydlighet

49

Ord och termer: Svenska, engelska eller mittemellan?

Finns en svensk (fack)term?

Interface
GUI
Access
Backslash

Skriva engelska på svenska

Fick's law	Fick's lag Ficks lag
VR Glasses	VR-glasögon
UV light	UV-ljus

Falska vänner på svenska och engelska

en enkel konstruktion – en simpel konstruktion
eventuellt – eventually
aktuell – actual

Kapitel
Avsnitt
Stycke
Meningar
Fraser
Ord
Morfem
Fonem

50

Ord och termer – fackspråk och begrepp

Obs!
använd
databaser
och
lexikon

Finns en svensk term?

T.ex: Flow cytometry – flödescytometri

Skriva ut och förklara?

Ett säkerhetssystem som installerats i många fordon är ABS (Anti-lock Braking System) som ger låsningsfria bromsar. ABS-bromsar

RFID uttyds *Radio Frequency Identification*, det vill säga *radiofrekvensidentifiering*. Med RFID-tekniken kan...

Introducera och definiera

...och all lagring sker på en s.k. *SSD-enhet*. SSD-lagring, av engelskans *solid-state drive*, är en datalagringsenhet som tekniskt fungerar som en hårddisk men där data lagras i halvledarminnen istället för magnetiskt på en snurrande skiva. SSD-enheten är

Kapitel
Avsnitt
Stycke
Meningar
Fraser
Ord
Morfem
Fonem

51

Skriva ut eller ange epitet?

Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd (HSAN) menar att strålning...
HSAN:s hållning är vidare att inte....

Inom Nato (North Atlantic Treaty Organization) finns...
~~Inom Nato (North Atlantic Treaty Organization) finns...~~
Inom försvarsalliansen Nato finns...

52

Ord och termer

Exempel: **RCM - Reliability Centred Maintenance**

I rapportens ordlista:

RCM	Reliability Centred Maintenance	Riskbaserat underhåll. Analysmetod som säkerställer att möjliga risker som kan påverka driftsäkerhet upptäcks i tid, och åtgärdas i tid.
------------	--	---

I rapportens kapitel (Introducera och definiera i texten):

Med riskbaserat underhåll, RCM (Reliability Centred Maintenance), kan mätningarna [...]

RCM-analysen visar ...

Underhållet ska genomföras...

Kapitel
Avsnitt
Stycke
Meningar
Fraser
Ord
Morfem
Fonem

53

Ord och termer

Skillnad mellan *introducera* och *förklara*

Exempel: *Eurocode*

.. både i bruk- och brottstadiet med tillämpning av Eurocode.

.. både i bruk- och brottstadiet med tillämpning av dimensioneringsregelverket Eurocode.

I ordlista:

Eurocode. Dimensioneringsregler som är gemensamma för EU:s medlemsstater för bärverk till byggnader och anläggningar.

Kapitel
Avsnitt
Stycke
Meningar
Fraser
Ord
Morfem
Fonem

54

Hur används begrepp inom din disciplin?

Cohesion: the Intermolecular attraction between like-molecules	(Kemi)
Cohesion: a measure of how well the lines of source code within a module work together	(Datavetenskap)
Cohesion: the part of shear strength that is independent of the normal effective stress in mass movements	(Geologi)
Cohesion: the linguistic elements that make a discourse semantically coherent	(Lingvistik)

55

Konventioner och skrivregler

- Slå upp, slå upp, slå upp
- Skapa egen checklista och gå igenom den i redigeringsfasen

56

Ord och termer

Vilken ändelse?

Deklarering - deklaration

animering - animation

seminarium - seminarie

Foge-s eller ej?

driftstopp eller driftsstopp

Ordformer

göra ren göra rent - gör ren motorn eller göra rent motorn. Båda ok.

Pixel som måttenhet är pixel oböjt, t.ex. "100 pixel/cm".

individualiserad måttenhet: pixeln, flera pixlar, pixlarna.

Batch bättre: satsvis bearbetning (annars böjning som match)

Kapitel
Avsnitt
Stycke
Meningar
Fraser
Ord
Morfem
Fonem

57

Ordform

pronomenformer

(mig, dig, sig, de, dem, vår(t), er(t))

formord

(sådan, sådant, sådana, sedan)

Subjekts- och objektsform (*han* och *honom*)

best. resp. obest. form

– skillnad mellan olika former

Jämför till exempel
en ordförande – flera ordförande
ett yrkande - flera yrkanden

Kapitel
Avsnitt
Stycke
Meningar
Fraser
Ord
Morfem
Fonem

58

Att ta med från den här föreläsningen

Kapitel
Avsnitt
Stycke
Meningar
Fraser
Ord
Morfem
Fonem

Sammanhang **skapas** av skribenten = du

(det uppstår inte av sig själv)

Struktur = sammanhang

Arbeta aktivt med textens olika nivåer

Slå upp ord, läs i lexikon och ordböcker – det finns många bra resurser som stöd i kandidatarbetet

Läs din text högt, läs varandras texter – bearbeta och omarbeta

Konsultera Fackspråk

59

Fackspråks föreläsning den 26 april

Fackspråks nästa föreläsning handlar också om textens utformning, men med fokus på att diskutera och resonera i text och att utforma starka och hållbara argument.

Ta med frågor och kom!

60

Lycka till med fortsatt skrivande
Varmt välkomna med frågor på
handledningstillfälle 2

Tack för i dag!